

Dr. Luka Omladič

Je prenatalna diagnostika drugačna?

Etični problemi medicinske diagnostike morda niso tako v ospredju bioetičnih razprav kot nekatera druga področja medicine (res je sicer, da je bilo s priljubljeno ameriško televizijsko serijo o zdravniku diagnostiku dr. Houseu to področje nekoliko približano širšemu občinstvu) in jih lahko v grobem razdelimo na tri skupine. Razmeroma tehnično vprašanje invazivnosti diagnostičnega posega – torej vprašanje zdravstvenega tveganja, ki ga prinaša določena diagnostična metoda; vprašanja prisilne diagnostike in socialne stigme v primeru diagnosticiranja nekaterih nalezljivih bolezni; vprašanja psihološkega vpliva na pacienta ob diagnosticiranju izredno hudih in neozdravljivih bolezni.

Po drugi strani se zdi področje prenatalne diagnostike – diagnostike človeškega embria in fetusa ter poteka nosečnosti – izpostavljeno burnejšim debatom o vrednotah medicine. Tako vsaj dve močno različni ideološki poziciji iz različnih vidikov trdita, da je prenatalna diagnostika »drugačna«. Katoliška doktrina je do nje močno skeptična (»Prenatalna diagnostika, ki ne pozna moralne zadržanosti, če jo uporabi za sprejetje slučajno potrebnega zdravljenja še nerojenega otroka, postane pogosto priložnost za predlaganje in izvajanje splava ...«, enciklika Evangelij življenja) ali odkrito nasprotna (»Prenatalna diagnostika, je v velikem nasprotju z moralno postavo, če glede na rezultate razmišlja o možnosti, da izzove splav ....«, Listina zdravstvenih delavcev Papeškega sveta za pastoralo zdravstvenih delavcev). Iz drugi strani argumente proti prenatalni diagnostiki najdemo tudi pri teorijah hendikepiranosti ali v »disability studies« - te namreč nekaterih diagnoz, ki se postavljajo v prenatalni medicini (npr. Downov sindrom) ne razumejo kot bolezni ali invalidnosti, temveč kot družbeno stigmatizirano »drugačnost«. Diagnostiko in posledično izločanje diagnosticiranih embrijev to stališče vidi kot varianto evgenike in vsiljevanja večinske podobe o človekovem telesu.

Sam zavračam obe takšni interpretaciji prenatalne diagnostike. Prenatalna diagnostika sicer prinaša določene specifične etične dileme, a vendar ni v temelju različna od ostalih metod in bi bilo napačno, če bi jo kot takšno obravnavali v medicinski praksi. Tudi številni »običajni« postopki zdravljenja merijo na odstranitev ali izločitev poškodbe, bolezni ali karakteristike, ki bi pomenila »hendikepiranost«, pa se glede njih ne postavlja dilema o negativnih posledicah za tiste ljudi, ki so na takšen način že nepovratno hendikepirani. Drugi del naše argumentacije se naslanja na naše stališče o »etični nevtralnosti« abortusa: preprečitev rojstva ne zmanjšuje vrednosti tistih, ki so živi.